

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 4 (1378). 25 СІЧНЯ 1980 р. Виходить щотижня.

ЛЕНІНСЬКА ПЕРЕВІРКА

В лютому в комсомольських організаціях країни розпочнеться Всесоюзна Ленінська перевірка. Сьогодні ми нагадуємо умови, порядок проведення і мету цієї важливої патріотичної акції.

— на працю і на подвиг!», — на яких буде підбито підсумки участі в Ленінському заліку, огляді роботи комсомольських організацій по виконанню рішень XXV з'їзду КПРС, соціалістичного змагання за право бути сфотографованим у Ленінському меморіалі в Ульяновську. З 5 по 20 квітня міськкоми, райкоми комсомолу організують міські, районні заходи, присвячені 110-й річниці з дня народження В. І. Леніна. В цей час відбудуться зльоти передовиків виробництва, молодих гвардійців п'ятирічки, відмінників навчання, на яких будуть урочисто вручені посвідчення на право поїздки в місто Ульяновськ для фотографування біля Пам'ятного Червоного прапора ЦК КПРС, фотографування переможців змагання біля прапорів районних комсомольських організацій; ленінські читання «Справа Леніна живе і перемітає», в кінотеатрах демонструватимуться тематичні фільми.

Всюди в Україні розпочнеться Всесоюзна Ленінська перевірка. Мета її — подальше піднесення трудової і громадсько-політичної активності молодих трудівників, посилення боротьби за успішне виконання і перевиконання п'ятирічних планів, широке розгортання соціалістичного змагання серед юнаків і дівчат за гідну зустріч 110-ї річниці з дня народження В. І. Леніна. Учасниками Ленінської перевірки, як сказано в рішенні пленуму, є молоді робітники, колгоспники, фахівці, вчені, студенти й учні, воїни Збройних Сил СРСР. Згідно з рішенням III пленуму ЦК ВЛКСМ, Всесоюзна Ленінська перевірка проходить тиме в березні — квітні цього року. А почнеться вона 25 лютого, в річницю відкриття XXV з'їзду КПРС, в усіх первинних комсомольських організаціях з Ленінського уроку «По-ленінськи вчимося комунізму, будемо комунізм».

ко-політична атестація. Під час цієї атестації учасник Ленінського заліку повинен звітувати про виконання особистих комплексних планів «Вчимося комунізму, будемо комунізм» і соціалістичних зобов'язань, взятих на честь ювілею вождя.

У вузах і технікумах провадитимуться «Ленінські тижні», протягом яких треба організувати читання студентами та учнями лекцій і проведення бесід у виробничих колективах, організувати вечори інтернаціональної дружби, дні ударної праці студентських будівельних загонів, огляди художньої самодіяльності, різні спортивні заходи, зустрічі з Героями Соціалістичної Праці, передовиками виробництва, представниками підприємств, колгоспів і радгоспів.

Разом з організаціями то-варства книголюбів, бібліотеками, книгарнями серед усіх категорій молоді треба організувати місячник поширення ленінської політичної літератури під гаслом «Книгу Леніна — в кожному сім'ю».

В квітні пройдуть комсомольські збори з єдиним порядком денним: «З ім'ям Леніна, під керівництвом партії

У кожній комсомольській організації університету слід створити своєрідну книгу «Ленінська перевірка», до якої можуть увійти розповіді про справи комсомольців і молоді, з якими вони прийшли до ювілею вождя.

А 20—22 квітня 1980 року відбудуться мітинги-маніфестації під девізом «Заповітам Леніна вірні». Закінчить Всесоюзна Ленінська перевірка заходами ЦК ВЛКСМ, під час яких комсомол рапортуватиме партії, про свою роботу в підготовці до 110-х роковин з дня народження В. І. Леніна.

«ПО-ЛЕНІНСЬКИ ВЧИМОСЯ КОМУНІЗМУ, БУДУЄМО КОМУНІЗМ»

Приблизний план ленінського уроку

Гідна зустріч 110-ї річниці з дня народження В. І. Леніна — бойове завдання комсомольських організацій, обов'язок кожного комсомольця, всіх юнаків і дівчат.

Удосконалення виховання молоді на ленінському прикладі, в дусі комуністичної свідомості, вірності комуністичним ідеалам, патріотизму й інтернаціоналізму, непримирності до впливу буржуазної ідеології. Хід виконання в комсомольських організаціях Постанови ЦК КПРС «Про подальше поліпшення ідеологічної, політико-виховної роботи», шляхи посилення ефективності ідейно-політичного загартовування юнаків і дівчат, примноження славних традицій Комуністичної партії і радянського народу, оволодіння історичним досвідом КПРС, Ленінського комсомолу — обов'язок кожної молодої людини.

Ленінський залік «Рішення XXV з'їзду КПРС — у житті!» — як ефективний засіб забезпечення єдності ідейно-політичного, трудового і морального виховання молоді.

Ленінській перевірці — високу трудову і громадсько-політичну активність, глибокі і міцні знання, зразкову військову службу. Змагання комсомольців і молоді за право бути сфотографованими біля Пам'ятного Червоного прапора ЦК КПРС — переможний фініш, ювілею В. І. Леніна — особисті трудові подарунки. Використання всіх резервів комсомольських організацій, молодіжних колективів у боротьбі за високу ефективність виробництва і якості роботи, економію і бережливість, організованість і дисциплінованість. Шефство над впровадженням нової техніки і технології, розвиток

руху «Працювати без відстаючих!» — ударна справа комсомолу.

Дальший розвиток активності молоді. Кожен комсомолец — політичний боець партії, організатор ідейно-політичної роботи з юнаками й дівчатами. Посилення боротьби з будь-якими відхиленнями від комуністичної моралі.

Ленінський комсомол — школа комунізму радянської молоді. Заповіт В. І. Леніна комсомолу — бути ударною групою, проявляти свою ініціативу, свій почин. Ленінська перевірка — огляд організаційної та ідейної монолітності лав ВЛКСМ, кожної комсомольської організації і групи. Підвищення ролі й авторитету комсомольських організацій у господарському, державному і культурному будівництві. Партійне керівництво — джерело сили і творчої активності ВЛКСМ.

В ПАРТКОМІ УНІВЕРСИТЕТУ

На черговому засіданні партійного комітету було розглянуто такі питання: про учбово-методичну і політико-виховну роботу кафедри іноземних мов; про роботу партійного бюро історичного факультету по підвищенню громадсько-політичної активності і виробленню активної життєвої позиції студентів; про стан сплати членських партійних внесків у парторганізаціях університету.

По першому питанню було обговорено доповідь доцента М. І. Ільїша. В прийнятій парткомом постанові відзначається, що навчання іноземним мовам на всіх факультетах (крім РГФ) відповідає програмам і в цілому ведеться задовільно. Більшість викладачів добре володіють іноземною мовою і методикою її викладання, добросовісно відносяться до виконання своїх обов'язків. На кафедрі ведеться методична робота, видано розробки, регулярно працюють секції і методрада, група аналізу, на заняттях використовуються технічні засоби навчання.

Разом з тим у роботі кафедри є недоліки. Допускаються елементи школярства, слабо впроваджуються активні методи навчання. Деякі викладачі кафедри не займаються науковою роботою. Матеріально-технічна база не в повній мірі відповідає сучасним вимогам навчання іноземним мовам.

У постанові парткому по данному питанню намічено конкретні заходи по ліквідації недоліків.

По-другому питанню по-

рядку денного партком заслухав інформацію товаришів А. В. Гончаря і Г. М. Федотової. Було відзначено, що на історичному факультеті здійснюється цілеспрямована і систематична робота всіма його підрозділами і громадськими організаціями по формуванню у студентів активної життєвої позиції, громадсько-політичної активності і соціальної зрілості. Цю роботу спрямовують і контролюють партбюро і деканат. У комплексі використовуються різноманітні форми ідейно-політичного, трудового, морального і естетичного виховання. Схвалення і популяризації заслугоує добре організована індивідуальна робота зі студентами, однією з форм якої є наставництво. Добре організована громадсько-політична практика студентів.

Але є недоліки. Немає належної вимогливості до кураторів. У 1979 році на партбюро факультету не обговорювалось прямо питання про громадсько-політичну практику студентів. Комсомольські групи ще не стали центрами організаторської і політико-виховної роботи.

Партійний комітет зобов'язав партбюро і деканат факультету ліквідувати вказані недоліки, посилити роботу по підвищенню громадсько-політичної активності студентів, вироблення у них активної життєвої позиції в світлі вимог XXV з'їзду КПРС по мобілізації колективу на гідну зустріч 110-ї річниці з дня народження В. І. Леніна.

МОНОЛІТНА ЗГУРТОВАНІСТЬ Реєстрація кандидатів у депутати

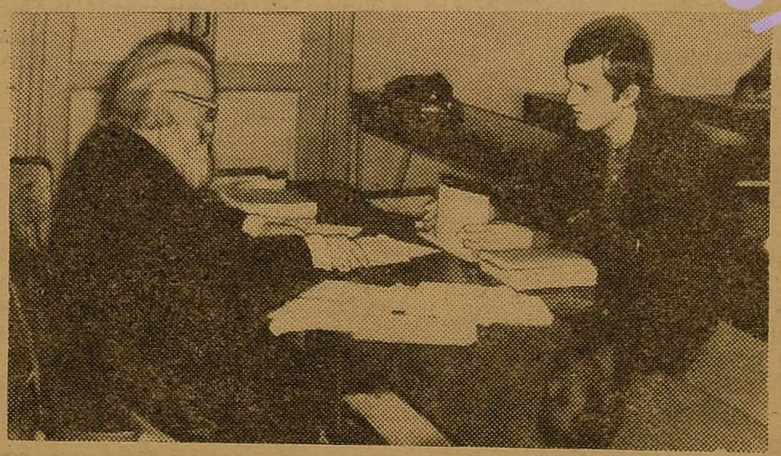
лась реєстрація кандидатів у депутати Верховних Рад союзних республік.

В урочистій обстановці проходило в Москві засідання Окружної виборчої комісії Бауманського виборчого округу по виборах до Верховної Ради РРФСР.

З піднесенням, одностайно приймається постанова: зареєструвати кандидатом у депутати Верховної Ради РРФСР по Бауманському виборчому округу м. Москви Генерального секретаря ЦК КПРС, Голову Президії Верховної Ради СРСР тов. Леоніда Ілліча Брежнєва. Відбулись засідання інших окружних виборчих комісій, на яких зареєстровано кандидатів у депутати Верховних Рад союзних республік. Першими кандидатами в депутати радянські люди висунули керівників Комуністичної партії і Радянської держави.

Виборча кампанія, що проходить по всій країні в обстановці всенародного політичного і трудового піднесення, вступила в новий важливий етап. 19 січня поча-

Сесія... сесія

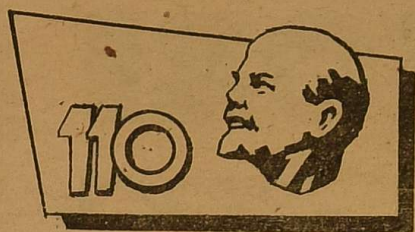
Кожному із нас в житті доводиться тримати екзамен і кожного разу до нас приходить хвилювання. Але це хвилювання особливе, адже це твоя перша сесія у вузі.

На знімку: студент І курсу фізичного факультету А. Міцкевич складає екзамен з історії КПРС доценту Я. М. Штернштейну.

Фото О. ПІХУНА.

Сьогодні ми відкриваємо нову рубрику «Всеперамагуюча сила ленінських ідей», яка буде представлена серією статей, підготовлених викладачами історичного факультету ОДУ.

Публікації присвячені 110-й річниці з дня народження В. І. Леніна — засновника нашої Комуністичної партії і першої в світі соціалістичної держави.

НАЙВАЖЛИВІШИЙ ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ДОКУМЕНТ

Постанова ЦК КПРС «Про 110-у річницю з дня народження Володимира Ілліча Леніна» — важливий теоретичний і політичний документ. Всі радянські люди сприйняли Постанову як ще один доказ непохитної вірності КПРС ідеям і заповітам свого великого вчителя.

Постанова ЦК КПРС — переконливе свідчення величчя ленінської ідеї і спадщини, втілення в життя ленінських заповітів.

Справа Леніна, його ім'я — безсмертні. Титан наукової думки і революційного руху, творець Комуністичної партії, вождь Жовтневої революції, засновник радянської держави, він живе в наших серцях, наших думках, наших планах, нашій боротьбі і праці.

У Постанові ЦК КПРС зазначається, що безцінною і методологічною зброєю сучасності стало ленінське вчення про імперіалізм, соціальні революції і диктатуру пролетаріату, про партію, про союзників пролетаріату в боротьбі за мир і соціалізм, про принципи мирного співіснування країн з різним суспільним ладом. Вінцем теоретичної спадщини В. І. Леніна стало вчення про шляхи будівництва соціалізму і комунізму. В. І. Ленін творчо розвинув вчення Маркса та Енгельса, збагатив принципово важливими положеннями всі складові частини марксизму, відкрив новий етап у його розвитку.

Ленінізм — це марксизм сучасної епохи.

Постанова ЦК КПРС з особливою силою розкриває інтернаціоналістичний характер ленінізму. Саме навколо цього питання активізували свою діяльність фальсифікатори історії. Радянологи всіх мастей і відтінків намагаються звести ленінізм до сучасного «російського» явища, заперечують і фальсифікують його інтернаціоналістичний характер.

Однією з найважливіших перемог ленінізму, незаперечним свідченням його інтернаціоналістичного характеру є будівництво соціалізму в інших країнах. Ленінський прапор майорить сьогодні над рядом країн Європи, Азії і Латинської Америки. Зростає міць соціалістичної співдружності країн і народів. У найважливішу силу сучасності перетворився міжнародний комуністичний рух.

Значних успіхів досяг національно-визвольний рух. Свідченням цього є події в Ірані, Афганістані, цілому ряді країн Африки. Все це ще одне підтвердження безсмертності ідей В. І. Леніна про нерозривність національного і соціального визволення.

У Постанові ЦК КПРС «Про 110-у річницю з дня народження Володимира Ілліча Леніна» підкреслюється, що всесвітньо-історичним підсумком діяльності КПРС і радянського народу за втілення в життя ленінських

ідей стала побудова в нашій країні розвинутого соціалістичного суспільства, про яке писав у 1918 році В. І. Ленін, як про дальше майбутнє, де більш повно розкриється творчий характер радянського суспільного і державного ладу, його дійсно гуманістична суть.

Глибоко аналізуючи процеси суспільного життя, Комуністична партія Радянського Союзу, братерські партії соціалістичних країн теоретично розвивають марксизм-ленінізм. Вчення про розвинутий соціалізм — яскраве підтвердження цього. У нас на озброєнні програмні документи партії, праці Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР товариша Л. І. Брежнєва, інших керівників партії та уряду. Сьогодні, коли в країні розгорнуто підготовку до виборів у Раді народних депутатів, особливо актуально звучать положення В. І. Леніна про соціалістичну демократію, як справжнє народовладдя, про непохитність прав радянських людей, гуманізм нашого суспільного і державного ладу.

Вірність ідеалам ленінізму визначає всю міжнародну діяльність КПРС. В єдиному строю з партіями країн соціалізму вона веде наполегливу боротьбу за зміцнення миру і безпеки народів. Висунута КПРС Програма миру стала знаменом боротьби прогресивних сил за поглиблення розрядки міжнародної напруженості, за обмеження гонки озброєнь і роззброєння. Програма миру стала виразником прагнень і сподівань мільйонів простих людей усього світу.

У Постанові ЦК КПРС розвивається положення про те, що сила марксизму-ленінської теорії в її творчому характері, в нерозривній єдності з революційною практикою. В ній всебічно аналізуються економічна стратегія нашої партії, її соціальна політика, великі успіхи, досягнуті нашим народом у створенні матеріально-технічної бази комунізму, в розвитку економіки, науки і техніки.

Разом з тим, дотримуючись ленінських заповітів, Комуністична партія спрямовує свої зусилля на ліквідацію тих недоліків, які ще мають місце, шляхом максимального використання можливостей розвинутого соціалізму. В цьому плані в Постанові ЦК КПРС йде мова про значення рішень листопадового (1979 р.) Пленуму ЦК КПРС, промови тов. Л. І. Брежнєва на Пленумі, для подальшого підйому радянської економіки, розвитку народного господарства.

Особливу увагу в Постанові ЦК КПРС «Про 110-у річницю з дня народження Володимира Ілліча Леніна» приділено питанням комуністичного виховання у дусі ленінських заповітів, вихованню радянського патріотизму і пролетарського інтернаціоналізму, комуністичного ставлення до праці, політичної пильності і непримиренності до різних проявів буржуазної ідеології. Тут у повній мірі

необхідно враховувати ті завдання, які сформульовані у Постанові ЦК КПРС «Про дальше поліпшення ідеологічної, політико-виховної роботи», не допускати елементів формалізму, штампів, підвищити дієвість усієї ідеологічної роботи.

110-та річниця з дня народження В. І. Леніна — велике всенародне свято. Є чужа традиція у нашого радянського народу зустрічати ювілей новими трудовими успіхами, піднесенням соціалістичного змагання. У Постанові ЦК КПРС визначено конкретні завдання по ознаменуванню видатного ювілею.

З ініціативи передовиків підприємств Москви та Ленінграда в країні розгорнувся патріотичний рух за виконання п'ятирічного плану до 22 квітня 1980 року.

Нема сумніву в тому, що багатогисичний колектив нашого університету прикладе всі зусилля для того, щоб гідно зустріти ленінський ювілей успіхами в учбовій, науковій, політико-виховній роботі. Це наш обов'язок.

У світлі завдань, висунутих Постановою ЦК КПРС «Про 110-у річницю з дня народження Володимира Ілліча Леніна», «Про дальший розвиток вищої школи і підвищення підготовки спеціалістів», наш колектив, вступаючи в Ленінський рік, взяв на себе підвищені соціалістичні зобов'язання. Парткомом університету розроблено план конкретних заходів по підготовці до ленінського ювілею. Головне у цих заходах — виховання всього колективу університету на прикладі життя та діяльності В. І. Леніна, революційних, бойових і трудових традиціях Комуністичної партії та радянського народу, планом заходів передбачається проведення циклів лекцій, теоретичних конференцій, політичних бесід зі студентами, організація зустрічей з ветеранами революції, героями війни та праці.

Центральний Комітет партії у Постанові «Про 110-у річницю з дня народження Володимира Ілліча Леніна» закликає комуністів і комсомольців, усіх радянських людей зустріти ювілей Володимира Ілліча Леніна новими успіхами в боротьбі за комунізм, перетворити завершальний рік десятиріччя в рік ударної ленінської праці.

Сьогодні, коли наша країна йде назустріч ювілею В. І. Леніна і XXVI з'їзду КПРС, як і всі радянські люди, ми віддаємо всі сили, знання і енергію удосконаленню підготовки ідейнопереконаних, висококваліфікованих спеціалістів, будемо працювати по-ленінськи. Це наша відповідь на Постанову ЦК КПРС «Про 110-у річницю з дня народження Володимира Ілліча Леніна» — найважливішого теоретичного і політичного документу.

М. Є. РАКОВСЬКИЙ,
зав. кафедрою історії СРСР, професор.

ВАЖЛИВИЙ ІСПИТ

Нещодавно п'ятикурсники-іноземці склали іспит з російської мови. Студенти з Гвінеї, ЧССР, Куби, Болгарії, МНР показали не тільки добрі знання російської мови, а й глибокі знання російської, радянської літератури. Вони підкреслили, що Радянський Союз став для них другою Батьківщиною, а російська мова — рідною.

Майбутні іноземні спеціалісти відзначали, що російська мова допомогла їм ближче познайомитись з радянськими людьми, їх способом життя, переконатись в їхньому інтернаціоналізмі.

Знайомство з багатонаціональним мистецтвом Радянського Союзу, відвідування театрів, огляд кінофільмів, екскурсії, поїздки по союзних республіках збагатили їх і допомогли всебічному формуванню молодих спеціалістів.

майбутніх будівників соціалізму в своїх країнах.

Особливо хочеться відзначити відмінну підготовку з російської мови студентів біологічного факультету Курума Ібрагіма, Берете Намарі (Гвінея), Катаріни Кашайової, Милослави Краловичової (ЧССР), Рафаеля Тисоля, Ортеліо Альфаро (Куба), факультету РГФ Маріанни Павлової (НРБ) і Цолмон Доржпалан (МНР).

Студенти висловили подяку деканату по роботі з іноземними студентами і своїм викладачам Н. П. Панкратовій і О. В. Черних за велику допомогу, яку вони їм надавали під час навчання в університеті.

Л. РУЦАК,
викладач кафедри російської мови для іноземних студентів.

В КОМІТЕТІ КОМСОМОЛУ

З повідомленням про стан і ведення комсомольської документації в комсомольському бюро факультету романсько-германської філології, а також в I групі I курсу і II групі III курсу юридичного факультету виступила замісник секретаря по організаційній роботі Н. Дорошкіна. Було вказано секретарю комсомольської організації факультету РГФ О. Тищенко і заміснику по організаційній роботі тов. Козак на несвоєчасне оформлення окремих протоколів, відсутність деяких комсомольських документів, необхідних для комсомольської організації, намічені строки ліквідації недоліків.

Про те, як студенти від-

почиватимуть під час зимових канікул, повідомив голова профкому ОДУ І. І. Каракаш. Відзначена задовільна робота профкому в цьому напрямку.

Комітет комсомолу затвердив план заходів комсомольської організації університету, направлених на те, щоб гідно зустріти 35-річчя Перемоги радянського народу над фашистською Німеччиною, а також затвердив план лекційної пропаганди комсомольської організації ОДУ на 1980 рік, визначив чітку систему звітності про лекційну роботу по кожному факультету.

Г. АНТИПЕНКО,
замісник секретаря комітету комсомолу ОДУ.

У НАС В ГОСТЯХ СТУДЕНТИ США

Днями в Одеському державному університеті відбулася зустріч наших студентів з групою молодих американців, які навчаються у Вестмінстерському коледжі (місто Нью-Віллінгтон, штат Пенсільванія).

Зустріч відкрив ректор ОДУ, професор В. В. Сердюк. Він познайомив гостей з історією нашої «альма-матер», розповів про видатних вчених, які тут працювали (І. М. Сеченов, І. І. Мечников, Б. М. Ляпунов та інші).

Американські студенти зацікавилися цифрами і фактами, що їх навів ректор, говорячи про сьогоднішній день університету. ОДУ зараз є одним з найвизначніших центрів вищої освіти на півдні України, тут працює близько 750 викладачів, з яких 65 мають найвищі вчені звання, 400 є кандидатами наук. Денна форма навчання охоплює більш як п'ять тисяч чоловік. На базі університету функціонує близько десяти науково-дослідних інститутів. Наукова студентська бібліотека ОДУ за своїми книжковими скарбами не поступається й перед столичними бібліотеками такого типу.

Зі словом-відповіддю виступив керівник американської делегації професор Томас Нікольс. Він щиро подякував за гостинність, за цікаву розповідь і висловив надію, що дружні зв'язки між демократичною молоддю Америки й Радянського Союзу міцнішатимуть і розвиватимуться, незважаючи на сьогоднішню непросту міжнародну обстановку.

Потім Томас Нікольс відкомендував присутнім, як він висловився, «своїх молодих друзів». Група складається з 36 чоловік. З них 30 — студенти факультетів юридичного, економічного, ідеологічного й міжнародних відносин. Середній вік делегатів — 21—23 роки. У її складі також викладачі Вестмінстерського коледжу і два представники міжнародної асоціації технічних перекладачів США.

Група побувала в Ленінграді, Києві, Москві, де відвідала олімпійські об'єкти. З Одеси американські студенти вирушають до Риги, а звідти — знову до Ленінграда, щоб уже з міста Леніна повернутися на батьківщину.

Зав'язалася невимушена розмова між студентами-одеситами й американцями, в якій ішов жвавий обмін думками з приводу навчання, мистецьких уподобань, спортивних і музичних захоплень і т. д.

Далі гості університету відвідали бібліотеку і палеонтологічний музей вузу.

Володимир ЛИСАК,
студент V курсу філологічного факультету.

КОМУНІСТ, ВЧЕНИЙ, ВИХОВАТЕЛЬ

Доценту, кандидату історичних наук С. Й. Аппатову вчора виповнилось 50 років. А декількома днями раніш викладачі, студенти, робітники і службовці нашого університету висунули Семена Йосиповича кандидатом у депутати Центральної Ради народних депутатів м. Одеси.

Вихованець Київського університету, комуніст Аппатов прийшов у колектив історичного факультету в 1966 році, маючи значний досвід науково-педагогічної роботи. Він успішно працював в обласному лекційному бюро, на Одеських державних курсах іноземних мов, в університеті марксизму-ленінізму при Одеському міському Компартії України.

Багатогранні здібності Семена Йосиповича по-справжньому виявились у нашому університеті. Його вважають одним з ведучих доцентів історичного факультету. Його лекції з курсу новітньої історії країн Європи і Америки, історіографії, теорії і історії міжнародних відносин відзначаються глибоким науковим аналізом і користуються у студентів великою популярністю. Багато років Семен Йосипович керує студентським науковим семінаром при кафедрі.

Комуніст Аппатов відомий як спеціаліст з історіографії США. Ним підготовлено три монографії, які опубліковані в центральних видавництвах («Міжнародні відносини», «Мисль», «Наука»), завершена і рекомендована до захисту дисертація на здобуття ступеня доктора історичних наук.

Добре відома в нашому університеті і суспільно-політична робота доцента Аппатова. Семен Йосипович — народний депутат Центральної районної Ради народних

депутатів, позаштатний лектор Одеського обласного комітету Компартії України, ректор міського народного університету міжнародних відносин. Він часто виступає з лекціями, які користуються незмінним успіхом у слухачів.

Слід відзначити такі риси Семена Йосиповича, як ідейна переконаність, глибокі професійні знання, педагогічна майстерність, принциповість, сердечність у взаєминах з товаришами. Всі ці риси здобули комуністу Аппатову заслужений авторитет серед викладачів і студентів.

Гаряче вітаючи Семена Йосиповича з 50-річчям, ми від усього серця бажаємо ювіляру доброго здоров'я, нових успіхів у науково-педагогічній і суспільно-політичній діяльності. Комуністу Аппатову колектив виявив високе довір'я, висунувши його кандидатом у депутати Центральної районної Ради народних депутатів, і віряться, що Семен Йосипович з честю виправдає це довір'я.

В. ВАЩЕНКО,
доцент.

ЖИТТЯ ЮНИХ ЗА РУБЕЖЕМ

АДДИС-АБЕБА. Тисячі юнаків і дівчат ефіопської столиці 13 січня взяли участь в першому недільнику благоустрою міста. Він проводився на заклик молодіж-

ної асоціації Аддіс-Абеби. Юні жителі столиці з великим ентузіазмом працювали на будівництві спортивних майданчиків, упорядковували площі і вулиці міста, ремонтували житлові будинки.

Однією з головних закономірностей комуністичного будівництва є постійно зростаюча соціальна активність трудящих. Питання підвищення соціальної активності особи з усією гостротою поставив XXV з'їзд КПРС. Тут чітко прозвучала вимога партії — кожній людині потрібно виробляти активну життєву позицію, свідоме ставлення до громадського обов'язку, щоб єдність слова і діла стала повсякденною нормою поведінки.

Які можливості надає радянський закон особі для того, щоб активно впливати на суспільне життя і як впливає соціальна, зокрема, правова активність на удосконалення самої особи? Яке значення мають об'єктивні та суб'єктивні умови для підвищення соціальної активності особи під час навчання в вузі? Яке місце займає закон в системі засобів підвищення соціальної активності молоді людини?

Ці та інші питання стали предметом обговорення на диспуті «Закон і соціальна активність радянської молоді», проведеного в студентському гуртожитку № 4 кафедрою державного і адміністративного права юридичного факультету Одеського державного університету. В його роботі взяли участь представники ради молодих вчених кафедри філософії та юрфаку, працівники правоохоронних орга-

нів, радянські та іноземні студенти юридичного й інших факультетів, що мешкають в гуртожитку.

Відкрив диспут завідувач кафедрою державного та адміністративного права, доктор юридичних наук М. П. Орзих. Соціальна активність особи, сказав він, — це одна з якостей, властивих людині, міра її соціальної діяльності. Міра громадської активності залежить не лише від загальносоціальних властивостей, які стоять поза особою (економічних, політичних), але й від якостей самої особи, її стимулів, орієнтації, життєвої позиції, тому чим активніше залучається молоді до громадської діяльності, до управління державними і громадськими справами, в тому числі і в галузі студентського самоврядування, тим вищим стає рівень господарського і соціально-культурного розвитку, а значить, забезпечення правового статусу громадян СРСР.

Як співвідносяться соціальна активність, правова активність і соціалістична законність в житті радянської молоді? Ці питання підняв у своєму виступі студент IV курсу юрфаку О. Мучник. В

Не просто стати дослідником

У рішеннях XXV з'їзду КПРС, Постановах ЦК КПРС і радянського уряду неодноразово відзначалось, що підвищення рівня підготовки та ідейно-політичного виховання спеціалістів для народного господарства країни є першочерговим завданням вищої школи.

Генеральний секретар ЦК КПРС, Голова Президії Верховної Ради СРСР товариш Л. І. Брежнев у промові на Всесоюзному з'їзді студентів відзначив, що на сьогоднішній день вже недостатньо глибокого вивчення програмного матеріалу вузу, необхідно вчитися удосконалювати свої знання, виробляти навички дослідника. Без цього не можливо орієнтуватися у всезростаючому потоці наукової інформації. Процес навчання у вищому навчальному закладі сьогодні все більш і більш спирається на самостійну, близьку до дослідницької, роботу студента.

Науково-дослідницька діяльність студентів нашого університету в 1979 році була організована у відповідності до тематичних планів кафедр, наукових закладів, проблемних і галузевих лабораторій. Науково-дослідницькою роботою в університеті займалися 5488 студентів (100%). З 282 студентів-іноземців, що навчаються в ОДУ, 164 беруть участь у науково-дослідницькій роботі.

У системі СНТ працювало 4577 студентів. СНТ — це наукові гуртки, проблемні групи на факультетах, студентські бюро (СКБ «Теплофізика», СБ НТП і СОЦ).

Наукові гуртки — найбільш поширена форма залучення студентів до науково-дослідницької роботи. Всього в 1979 році працювало 126 гуртків, 43 з них організовані при кафедрах суспільних наук. У роботі наукових гуртків і проблемних групах охоплено 3689 студентів.

Студентів старших курсів об'єднано у проблемні групи, якими керують досвідчені викладачі. Зокрема, на юридичному факультеті організовано проблемні групи: «Правові проблеми екології», «Природоохоронна функція соціалістичної держави» (науковий керівник — про-

фесор О. В. Сурилов). «Причини злочинності неповнолітніх» (керівник — професор Є. В. Додін).

Однією з форм науково-дослідницької роботи студентів є проведення студентських наукових семінарів. Семінарські групи формуються в основному із студентів 4 курсу, як опоненти — виступають студенти 5 курсу. Одним із краєвих в університеті можна назвати семінар «Теоретичні основи органічної хімії і методи синтезу органічних сполук» при кафедрі органічної хімії (керівник — академік О. В. Богатський).

СКБ «Теплофізика» працює під керівництвом професора В. О. Федосєєва на кафедрі теплофізики з 1977 року. Бюро створене із студентів 3, 4, 5 курсів. Робота СКБ — це настирлива науково-дослідницька і конструкторська діяльність, пов'язана з виконанням певного завдання, необхідного безпосередньо виробництву. З 1976 року на факультеті РГФ працює студентське бюро науково-технічного перекладу (СБ НТП) (науковий керівник — доцент В. Анікіна). Бюро виконує замовлення кафедр і наукових закладів університету по перекладу текстів з англійської, німецької, французької та іспанської мов.

Важливою і відповідальною подією в житті університету є проведення наукових студентських конференцій. В 1979 році в університеті проводилась XXXV звітна студентська конференція. На ній працювало 10 секцій і 83 підсекції, було заслухано і обговорено 672 доповіді, 28 з них були підготовлені студентами-іноземцями. 30 студентів університету взяли участь у 8 міжвузівських конференціях, що проходили в різних містах Радянського Союзу.

В кінці минулого року в стінах університету проводився черговий тур VIII Всесоюзного конкурсу студентських робіт із суспільних наук, із історії ВЛКСМ і міжнародного молодіжного руху. Цей конкурс присвячувався 110-й річниці дня народження В. І. Леніна. По його підсумках була прове-

дена загальноуніверситетська науково-теоретична конференція «В. І. Ленін і актуальні проблеми розвитку соціалізму». В роботі конференції взяли участь 110 студентів і викладачів кафедр суспільних наук, було заслухано 51 доповідь. На II тур конкурсу підготовлено 185 робіт. Подібні конкурси мають велике значення, вони є важливою формою підвищення рівня викладання суспільних наук і комуністичного виховання студентської молоді, широкого залучення юнаків і дівчат до науково-дослідницької роботи в галузі марксистсько-ленінської теорії. Конкурси фактично ввійшли в учбово-виховний процес, сприяють формуванню комуністичного світогляду, посиленню громадської активності студентів, поглибленню вивчення студентами праць К. Маркса, Ф. Енгельса, В. І. Леніна, учбових курсів соціально-економічних дисциплін. На об'єднаному засіданні комітету комсомолу і завідувачів кафедрами суспільних наук, було вказано на позитивні сторони конкурсу. Великої уваги приділено тим недолікам, які мають ще місце, зокрема, несвоєчасність підведення підсумків, недостатньо розроблена система заохочення авторів і керівників. На засіданні намічено шляхи ліквідації цих недоліків.

Для покращення науково-дослідницької роботи студентів університету необхідно:

- 1) Студентам і керівникам всебічно підвищувати якість студентських робіт;
- 2) збільшити кількість впроваджених у виробництво (реальних) дипломних і наукових студентських робіт;
- 3) ширше використовувати наукові праці студентів безпосередньо в практичній роботі університету;
- 4) забезпечити участь студентів у науково-дослідницькій роботі протягом усього періоду навчання;
- 5) впроваджувати комплексний підхід до планування, організації і постановки науково-дослідницької роботи в університеті.

А. ГЛУШАКОВ,
член комітету
комсомолу ОДУ.

ЗАКОН І МОЛОДЬ

жвавому обміні думок з цього приводу взяли участь голова ради молодих вчених кафедри філософії, викладач В. М. Кушлін, студенти юрфаку О. Кацімер, Г. Щербатова, Ю. Кузовлев.

Творча активність особи тісно пов'язана з добровільно прийнятою на себе підвищеною відповідальністю. В умовах соціалізму справжня свобода передбачає глибоке розуміння особою громадських інтересів, здатність узгоджувати свої наміри, дії, вчинки з інтересами суспільства і держави. Про це, а також про вплив виховання в сім'ї на соціальну, правову активність молоді говорили в своїх виступах слідчий УВС міськвиконкому Т. Ф. Середа, доцент кафедри філософії Т. А. Тарасенко, викладач юридичного факультету І. Л. Бєлий, студент юрфаку П. Цюнь та інші.

Цікава дискусія розгорнулася навколо питання про роль правового виховання в підвищенні соціальної активності студентської молоді. У зміст правового виховання входять сукупність ідей, принципів, наказів, правових норм, з допомогою яких виховується переконаність в соціальній цінності правових

настанов і необхідність їх виконання. Саме з усвідомлення цього змісту правового виховання у людей і починають вироблятися правила поведінки. Слідчий УВС Одеського об'єднаному В. М. Чернявський, доктор юридичних наук М. П. Орзих у своїх виступах стверджували думку, що правове виховання (особливо такі його форми, як правова освіта або навчання, правова пропаганда та ін.), поряд з політичним, трудовим і моральним, забезпечує становлення комуністичного світогляду радянської людини, сприяє ефективному регулюванню його поведінки в державно-правовій сфері і підвищенню соціальної активності громадян.

Могутній вплив на духовний світ радянського студента, на його світогляд, в основі якого лежать ідейно-політичні, громадянські переконання, має Конституція СРСР. Вона сприяє формуванню і розвитку в усіх громадян високої свідомості громадського обов'язку, активної життєвої позиції. Норми Конституції розширюють можливість активної поведінки особи в правовій сфері. Тому на диспуті йшла мова і про соціальну ефективність

норм нової Конституції СРСР, які регламентують правовий статус громадян і сприяють розвитку соціальної активності радянської людини в будівництві комунізму. Виступаючи прийшли до висновку, що сукупність конституційних прав, свобод і обов'язків радянських громадян забезпечує реальну широку участь молоді в управлінні державними і громадськими справами. Конституційні права, свободи і обов'язки громадян СРСР є правовою основою соціальної активності їх, вони створюють юридичну базу для широкого спектра різноманітності форм цієї активності.

Диспут пройшов цікаво, жваво, з беззаперечною користю для присутніх. Підняті на ньому питання стануть предметом подальшого обговорення на засіданнях наукових гуртків та проблемних груп, а згодом будуть винесені на новий диспут. Цінне починання кафедри державного та адміністративного права дістало схвалення у студентів. Подібні диспути є однією з ефективних форм ідейно-виховної роботи викладачів кафедри в студентському гуртожитку.

Б. ПЕРЕЖНЯК,
викладач
юридичного факультету.

Е. О. СТОРОЖЕНКО — ДОКТОР НАУК

питань найкращого наближення функцій двох перемінних. Отримані в цьому напрямку результати склали зміст її кандидатської дисертації.

Закінчивши аспірантуру, Елеонора Олександрівна працює на кафедрі математичного аналізу. Поряд з великою педагогічною і громадською роботою продовжує наукові дослідження в галузі теорії функцій. Тематика наукових досліджень поступово розширюється і поглиблюється. Праці Е. О. Стороженко стають все більш відомими.

Захисту докторської дисертації передували роки напруженої праці. У дисертації вирішено ряд складних і тонких питань теорії функцій, запропоновано нові, оригінальні методи. Установлені в дисертації теореми про наближення граничних значень аналитичних функцій заповнили «білі плями», що існували в цій галузі математики, починаючи з 30-х років, з часів праць видатних англійських математиків Харді й Літлвуда. Вивчені у дисертації проблеми привертють увагу багатьох вчених. Незмінну увагу викликають багаточисленні виступи Е. О. Стороженко на наукових семінарах, симпозиумах, всеосюзних і міжнародних з'їздах і конференціях. Її дослідження — в центрі найбільш актуальних завдань теорії функцій.

Теорія функцій — порівняно молода, але одна з найбільш складних галузей математики. Провідне місце в цій галузі належить московській математичній школі. На початку 60-х років в Одеському університеті Елеонора Олександрівна була єдиним математиком, який розробляв питання теорії функцій. А в наш час вже склалася група математиків, які плідно працюють у різних напрямках цієї теорії. Основна заслуга в створенні групи

належить Елеонорі Олександрівні. Велику роль в активізації досліджень з теорії функцій, у нашому університеті відіграв науковий семінар, організований у 1969 р. доцентами Е. О. Стороженко і В. А. Андрієнко. З часу заснування семінару постійну увагу до його роботи виявляв професор МДУ П. Л. Ульянов, один з найвидатніших радянських математиків. Сьогодні семінар підтримує постійні наукові зв'язки не тільки з московською математичною школою, але й з рядом зарубіжних центрів, які займаються теорією функцій, такими, як Сегедський інститут математики (УНР), Математичний центр імені Банаха (ПНР), Йенський університет (НДР). Семінар, яким керує Е. О. Стороженко, виховав ряд кандидатів наук; серед них — викладач Дрезденського університету Претт Освальд.

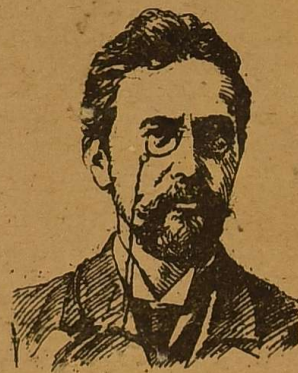
Елеонора Олександрівна не лише обдарований математик, вона чудовий педагог, вмільний організатор учбової й наукової роботи. Багато часу приділяє вихованню молоді.

Механіко-математичний факультет нашого університету виховав немало спеціалістів високої кваліфікації. Але серед усіх випускників повоєнних років, вищого вченого ступеня — ступеня доктора наук — першою удостоїлась Е. О. Стороженко. Захист докторської дисертації Елеонорою Олександрівною — це найважливіша подія не лише в її житті, але й у житті механіко-математичного факультету. Вітаючи Елеонору Олександрівну, колектив факультету бажає їй подальших творчих успіхів у науковій і педагогічній діяльності.

В. І. КОЛЯДА,
доцент,
С. М. КІРО,
доцент,
М. Я. ТИХОНЕНКО,
доцент.

НАШ КАЛЕНДАР

А. П. ЧЕХОВ

«...Всі ми народ і все те найкраще, що ми робимо, є справа народна».

(А. П. Чехов. Про літературу і мистецтво. М., 1954, стор. 407).

Класик російської літератури Антон Павлович Чехов (1860—1904) дорогий всьому прогресивному людству як прекрасний художник — гуманіст і демократ, творчість якого пройнята ненавистю до гноблення і сваволі, до всього реакційного, повна віри в талант і силу народу.

Чехову судилося жити в складну епоху «лихоліття» 80-х років перед першою російською революцією і відобразити в своїх творах, населених персонажами із найрізноманітніших суспільних прошарків, велику полосу російського життя — преформеного і передреволюційного. Вражаючи своєю правдивістю і художньою силою картини життя російського суспільства, незабутні образи, повні широкого суспільного звучання, моральні і ідейні шукання героїв показав в своїй творчості А. П. Чехов — один із кращих друзів Росії, друг розумний, безпристрасний, правдивий (М. Горький). Твори Чехова в сплаві сатиричних, гумористичних, ліричних мотивів викривали самодержавно-політичний «пришибевський» режим, страшний світ власників, міщанства, лицарства, вчили ненавидіти дурість, бездушність, фразерство, фальшивість, бю-

рократизм і цінити переконаність, талант, прагнення до кращого майбутнього В. І. Ленін часто звертався до чеховських сатиричних образів-символів для характеристики ворогів партії, зрадників і реакціонерів.

А. П. Чехов виступив як спадкоємець і продовжувач демократичних і реалістичних традицій російської літератури, проклав нові шляхи до російської і зарубіжної літератури — прози і драми. Художнику-новатору світова література зобов'язана появою досконалого мистецтва невеличкого оповідання. Чехов є новатором п'єс і до цих пір залишається одним із самих популярних драматургів радянського і зарубіжного театрів. Оповідання, новели, повісті, п'єси Чехова і до цих пір служать джерелом знань про минуле, зброєю в боротьбі проти світу власників, джерелом естетичної насолоди. Вони сприяють вихованню почуттів людини нового суспільства.

ЦИФРИ І ФАКТИ

Із спогадів В. Д. Бонч-Бруєвича, В. І. Ленін «любив читати чеховські оповідання, які добре відображали справжнє життя», і в своїх помітках для читання «особливо виділяв А. П. Чехова». «Володя взагалі лю-

бив Чехова», — підкреслила сестра Володимира Ілліча А. І. Ульянова-Єлізарова.

Помер А. П. Чехов 2 (15) липня 1904 року на німецькому курорті Баденвейлер. Похований на Ново-Дівочому кладовищі в Москві.

Слово про слово

Інтернаціональна лексика

На земній кулі існує близько 5000 окремих мов, творцями й носіями яких є такі етнічні одиниці, як племя, народність, нація. Народів та їх мов, які б і в минулому, і тепер існували та розвивалися в повній ізоляції, не існувало та й не існує. Представники якоїсь окремої мови з різних причин стикаються й налагоджують контакти з представниками й носіями іншої окремої мови. В результаті цих контактів із однієї мови в іншу і запозичаються окремі слова. Роль іншомовної лексики в історії будь-якої конкретної мови на різних етапах її розвитку, звичайно, різна. В епоху існування первісного суспільства, в епоху існування родових та родоплемінних мов запозичення слів із однієї мови в іншу було явищем необхідним і прогресивним, бо словниковий запас мови в цю епоху був дуже обмежений. А потрібні запозичені слова збагачували мову племені й підносили його культуру на вищий щабель. Процес запозичення слів із мови одного племені в мову іншого відбувався без насильницького,

примусового поширення слів однієї мови в іншій. Так, наприклад, у всіх слов'янських родоплемінних мовах широко вживалися такі іншомовні слова, як плуг, сокира, топор, собака, капуста, лук, котел, блюдо, хан, буква тощо. Це був об'єктивний процес розвитку родоплемінних мов, який сприяв зближенню їх і утворенню в них спільного словникового запасу. А утворення спільного словникового запасу в групах споріднених і неспоріднених родоплемінних мов і покляло початок інтернаціоналізації лексики в подальшому розвитку мов усіх народів нашої планети. У зв'язку з цим у словниковому запасі всіх мов, і передусім у мовах народностей та націй, поступово й почала утворюватись інтернаціональна лексика.

Інтернаціональна лексика — це сукупність слів, які спільні для мов різних систем, що, оформлюючись за фонетичними і морфологічними нормами кожної окремої мови, мають однакове значення в усіх тих мовах, в яких вони вживаються. Інтернаціональна лексика (а це переважно терміни) відноси-

ться до суспільно-політичного життя, напр., революція, диктатура, конституція, соціалізм, комунізм, до науки і техніки, напр., історія, філософія, ленінізм, трактор, телескоп, мікроскоп; до літератури й мистецтва, напр., сюжет, драма, поезія, пейзаж, балет, опера, до торгівлі та фінансів, напр., експорт, кредит, процент, бюджет тощо.

З X по XVII ст. інтернаціональна лексика, що наявна в сучасних російській та українській мовах, поповнювалась головним чином за рахунок запозичених слів із грецької та латинської мов, в меншій мірі — за рахунок запозичених слів із мови німецької. Наприклад: із грецької — граматика, етимологія, синтаксис, орфографія, хаос, хронологія; з латинської автор, адміністрація, вікторія, форум; із німецької верстат, карабін, слюсар тощо.

З XVIII ст. аж до Жовтня інтернаціональна лексика в російській та українській літературних мовах помітно по-

чала поповнюватись передусім за рахунок запозичень із західноєвропейських мов. Та до середини XIX ст. в російській та українській мовах інтернаціоналізмами стали такі слова: з мови німецької — вексель, біржа, машиніст, штурм; із французької — балада, бульвар, журнал, партизан; із англійської — блокада, бот, мічман; голландської — брезент, верф, гавань, картуз; з італійської — газета, каса, компас, квітанція, штамп.

Та особливо активно почала поповнюватись інтернаціональна лексика в російській та українській літературних мовах з II половини XIX і на початку XX ст. у зв'язку з дальшим розвитком революційно-демократичного руху. Так, у цей період широко почали вживатись поряд із раніше запозиченими і нові латинські слова, як, напр., агітатор, агітація, конкуренція, орбіта, пропаганда, пролетаріат, радикал, ліберал. Широко вживались і інтернаціоналізми, утворені з елементів грецької та латинської мов, такі, як аероплан, кінематограф, телефон, телеграма. Та найбільше було запозичено інтернаціоналізмів із мови французької і менше — з мов англійської, німецької та італійської. Наприклад: блуза, буфет, декадент, шовініст (фр.); вокзал, інтер-

в'ю, клуб, мітинг, лідер, старт, трест (англ.); девальвация, шахта, юнкер (нім.); імпровізація, лібретто, сальдо, чичероне (іт.).

Після Жовтня словниковий запас російської та української літературних мов помітно поповнився і оновився, поперше, за рахунок багатьох рідномовних новаторів, як, напр., ленінець, комсомол, комсомолець, піонер; по-друге, за рахунок запозичень із мов соціалістичних народностей і націй СРСР; по-третє, за рахунок запозичень із мов зарубіжних народів, таких, напр., нових слів, як кемпінг, мотель, кібернетика, робот, джаз, джінси, диктофон, дискотека тощо.

Звичайно, що все це сприяло інтернаціоналізації лексики не тільки російської та української літературних мов, а і літературних мов усіх соціалістичних народностей та націй СРСР. Та водночас треба мати на увазі, що і деякі російські слова, як, наприклад, совет, большевик, ленінізм, колхоз, космонавт, спутник, стыковка поширились у багатьох мовах світу і стали інтернаціоналізмами.

А. А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

В. о. редактора М. ПЕТРОВ.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадры».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).